

CRNA GORA
AGENCIJA ZA ZAŠTITU LIČNIH PODATAKA
I SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA

Br. 06-11-13336-1/24

Podgorica, 26.02.2025.

Odlučujući po Zahtjevu, br. 06-11-13336-1/24 od 18.12.2024. godine, upućenom od strane Ministarstva pravde Crne Gore- Direktorata za krivično i građansko zakonodavstvo, kojim se od Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama traži mišljenje da li su određena rješenja u okviru člana 26 Nacrta zakona o izmjenama i dopuna Zakona o sprečavanju korupcije u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti, Savjet Agencije je na sjednici održanoj dana 26.02.2025. godine donio sljedeće

MIŠLENJE

Nacrtom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprečavanju korupcije kojim se bliže uređuje pristup podacima iz Izvještaja javnih funkcionera, Agencija za sprečavanje korupcije nema svojstvo zakoskog korisnika ličnih podataka, bez usaglašavanja sa članom 204 Zakona o kreditnim institucijama i definisanja načina pristupa ličnim podacima, saglasno članu 24 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti;

Obrazloženje

Dana 18.12.2024. godine ova Agencija je primila Zahtjev Ministarstva pravde Crne Gore- Direktorata za krivično i građansko zakonodavstvo, radi davanja mišljenja da li su u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti određena rješenja u okviru člana 11 Nacrta zakona o izmjenama i dopuna Zakona o sprečavanju korupcije.

U Zahtjevu se u bitnom navodi: da je Ministarstvo pravde u postupku izrade Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprečavanju korupcije; da je, u skladu sa preporukama Evropske i Venecijanske komisije, u Nacrtu propisano da će se Agenciji za sprečavanje korupcije omogućiti uvid u račune javnih funkcionera; da se tim povodom Ministarstvo pravde obratilo dopisom Centralnoj banci Crne Gore br: 06-040/24-11744 od 12. novembra 2024. godine (odgovor CB CG dostavljen u Prilogu); da je u Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama propisano da se u članu 26 Zakona o sprečavanju korupcije („Službeni list CG”, br. 54/24), poslije stava 2 dodaju sedam novih stavova koji glase:

„Podaci u smislu ovog člana predstavljaju podatke koji se odnose na prilive/prihode javnih funkcionera i članova zajedničkog domaćinstva, kao i na njihove štedne račune koji su predmet obrade Agencije.

Pravo uvida ima odgovorno lice - direktor Agencije, ovlašćeni službenik Agencije koji vodi postupak u konkretnom predmetu, kao i ovlašćeni službenik koji prema opisu posla vrši obradu ličnih podataka javnih funkcionera.

Podaci se mogu koristiti samo u svrhu provjere podataka prijavljenih u izvještaju i u druge svrhe se ne može koristiti.

Agencija vodi evidencije o ličnim podacima koji su joj dati na korišćenje, prema namjeni za koju su dati i pravnom osnovu za njihovo korišćenje.

Podaci se mogu čuvati u elektronskoj formi u bazi podataka Agencije u zaštićenom serveru.

Pristup podacima u elektronskoj formi, imaju samo ovlašćena lica uz korišćenje posebne zaštićene šifre za pristup tim podacima.

Podaci iz stava 3 ovog člana čuvaju se u roku od pet godina, a elektronski podaci o tome deset godina od izvršavanja platne transakcije, odnosno od promjene na računu za plaćanje korisnika platnih usluga, u skladu sa zakonom kojim se uređuje platni promet."

U odnosu na predmetni Zahtjev, dana 24.01.2025.godine, od strane ove Agencije zatraženo je detaljnije pojašnjenje o načinu pristupa prilivima i prihodima javnih funkcionera i članova zajedničkog domaćinstva, kao i štednim računima koji su predmet obrade ASK-a.

S tim u vezi, Ministarstvo pravde Crne Gore- Direktorat za krivično i građansko zakonodavstvo je Agenciji uputilo odgovor zaprimljen dana 03.02.2025.godine, u kojem se u bitnom navodi: da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sprečavanju korupcije, u članu 11, propisano da se član 26 stav 2 mijenja na način da se Agenciji za sprečavanje korupcije (u daljem tekstu: Agencija), radi provjere podataka iz izvještaja o prihodima i imovini (u daljem tekstu: Izvještaj), daje pristup podacima na računima javnog funkcionera i članova zajedničkog domaćinstva kod kreditnih institucija i drugih finansijskih institucija, te se navedenom članu dodaje sedam novih stavova kojima se način pristupa računima precizno uređuje; da se prema predloženim izmjenama i dopunama, podaci kojima Agencija ima pristup odnose na prilive, odnosno prihode javnog funkcionera i članova zajedničkog domaćinstva, kao i na njihove štedne računa, a pravo uvida imaju odgovorna lica u Agenciji (direktor, ovlašćeni službenik koji vodi postupak, kao i ovlašćeni službenik koji vrši obradu ličnih podataka javnog funkcionera), uz korišćenje posebne zaštićene šifre; da se podaci kojima Agencija ima pristup mogu koristiti samo u svrhu provjere podataka iz izvještaja, o njima se vodi evidencija i čuvaju se u bazi podataka Agencije u zaštićenom serveru u roku od pet godina od dana pribavljanja podataka, a elektronski podaci o tome deset godina od izvršavanja platne transakcije, odnosno od promjene na računu za plaćanje korisnika platnih usluga, u skladu sa zakonom kojim se uređuje platni promet; da su navedene izmjene propisane u skladu sa preporukom Venecijanske komisije, koja u Mišljenju od 20.maja 2024. godine, u preporuci broj 36, između ostalog, navodi "....Venecijanska komisija je informisana da je kapacitet Agencije za provjeru ometan nedostatkom pristupa podacima iz banaka i drugih finansijskih institucija... Venecijanska komisija je svjesna da propisi o bankarskoj tajnosti sprečavaju da organ za borbu protiv korupcije, koji nema ovlašćenja pravosudnih organa, ima pristup informacijama iz banaka i drugih finansijskih institucija. Ipak, ako taj organ ukaže na postojanje sumnje, trebalo bi da postoji način da se to istraži...S obzirom na svoje ranije preporuke o uspostavljanju "obaveze državnih organa i privatnih kompanija (a posebno finansijskih institucija) da pruže informacije o finansijskim instrumentima" bez kojih "cjelokupan mehanizam izvještaja o imovini može postati suvišan", Venecijanska komisija preporučuje pronalaženje načina da se Agenciji obezbijedi pristup podacima koje imaju banke i druge finansijske institucije u svrhu provjere izvještaja o imovini i

prihodima javnog funkcionera i članova njihovog domaćinstva."; dalje se navodi, da u Analizi djelova Zakona o sprječavanju korupcije koji uređuju plan integriteta, upravni i prekršajni postupak koju su izradili Dr. Valts Kalniņš i Jure Škrbec, eksperti Savjeta Evrope, između ostalog, navodi se „Pristup Agencije računima u bankama i drugim finansijskim institucijama na osnovu saglasnosti predstavlja značajno ograničenje. Ograničeni pristup je u skladu sa važećim zakonima o bankarskoj tajni. Podaci iz banaka i drugih finansijskih institucija mogu biti neophodni za verifikaciju da su prijavljeni prihodi i rashodi istiniti. Pošto takva saglasnost samo omogućava Agenciji pristup podacima, a ne vodi ka javnom objelodanjivanju, bio bi rijedak slučaj kada bi stvarna, legitimna zabrinutost opravdala odbijanje...”

Postupajući u skladu sa članom 50 stav 1 tačka 3 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti („Sl. List CG”, br. 79/08, 70/09, 44/12, 22/17 i 77/24) – ZZLP, u kojem se navodi da Agencija daje mišljenja u vezi sa primjenom ovog zakona, Savjet Agencije se prilikom donošenja mišljenja u vezi sa predmetnim pitanjem, vodio isključivo odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, koji u članu 2, stavovima 1 i 2, precizno definiše osnovne principe obrade ličnih podataka. Naime, ovaj zakon propisuje da se lični podaci moraju obrađivati na pošten i zakonit način, što podrazumijeva da obrada mora biti u potpunosti u skladu sa pravnim normama i načelima pravičnosti. Takođe, u stavovima 1 i 2 se naglašava da se lični podaci ne mogu obrađivati u obimu većem nego što je potrebno za ostvarivanje svrhe obrade, niti na način koji nije u skladu sa njihovom prvobitnom namjenom. Ova odredba osigurava da prikupljanje i korišćenje ličnih podataka bude strogo ograničeno na ono što je nužno i proporcionalno potrebama koje se žele postići, čime se štite osnovna prava i slobode pojedinaca.

Dalje, član 4 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti pruža ključnu garanciju da se zaštita ličnih podataka mora obezbijediti svakom licu, bez obzira na njegove specifične osobine, kao što su državljanstvo, prebivalište, rasa, boja kože, pol, jezik, vjera, političko i drugo uvjerenje, nacionalnost, socijalno porijeklo, imovno stanje, obrazovanje, društveni položaj ili bilo koje drugo lično svojstvo. Ova široka formulacija garantuje da niko, bez obzira na njegove lične karakteristike, ne bude diskriminisan u pogledu zaštite svojih ličnih podataka, čime se ostvaruje univerzalna zaštita privatnosti svih građana.

Prilikom donošenja mišljenja, Savjet Agencije ima u vidu ne samo tehničke aspekte obrade podataka, već i sve ključne zakonske odredbe koje obezbjeđuju da se svaki postupak obrade ličnih podataka sprovodi u skladu sa osnovnim pravima i slobodama pojedinaca, kako bi se spriječila bilo kakva zloupotreba ili neproporcionalno korišćenje tih podataka.

Obrada ličnih podataka, u smislu člana 9 stav 1 tačka 2 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, definiše se kao bilo koja radnja koja se vrši u vezi sa ličnim podacima, uključujući automatizovane i neautomatizovane procese. Ovaj član propisuje da se obrada podataka može vršiti na različite načine, kao što su prikupljanje, evidentiranje, povlačenje, korišćenje, uvid u podatke, kao i njihovo otkrivanje putem prenosa ili na bilo koji drugi način koji omogućava njihovu dostupnost trećim licima. Ove radnje mogu obuhvatiti čitav spektar aktivnosti, od jednostavnog prikupljanja podataka, do kompleksnijih procedura kao što su analiza, arhiviranje, ili njihovo dijeljenje s drugim subjektima, pri čemu se mora poštovati osnovni princip zakonitosti obrade, uz strogo pridržavanje relevantnih zakonskih propisa i standarda zaštite podataka.

Prema članu 9 stav 1 tačka 4 ZZPL-a, korisnik ličnih podataka se definiše kao svako fizičko ili pravno lice, bilo da se radi o državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave ili drugim subjektima koji vrše javna ovlašćenja. Važno je napomenuti da korisnici ličnih podataka nisu lica čiji se podaci obrađuju, već su to subjekti koji vrše obradu u okviru svojih ovlašćenja, a nisu ni prvobitni rukovalac zbirke podataka, ni obrađivači ličnih podataka, niti lica zaposlena kod rukovaoca ili obrađivača. Ovo se odnosi na one koji imaju odgovornost za sprovođenje određenih postupaka obrade podataka, a to uključuje i javnopravne organe koji u skladu sa zakonom obrađuju podatke radi obavljanja svojih zakonskih ili administrativnih funkcija.

Korisnik ličnih podataka, kao takav, ima pravo da koristi podatke u skladu sa zakonom, ali mora djelovati u okviru jasno definisanih pravnih okvira, vodeći računa da obrada podataka bude izvršena u skladu sa propisanim principima zaštite privatnosti, uključujući obavezu da podaci budu prikupljeni samo u potrebnom obimu i za jasno određene svrhe. Takođe, korisnici ličnih podataka odgovorni su za implementaciju odgovarajućih sigurnosnih mjera u cilju zaštite podataka od neovlašćenog pristupa, izmjena, gubitka ili uništenja, kako bi se osigurala prava i slobode pojedinaca čiji se podaci obrađuju.

Članom 10 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti propisani su ključni uslovi koji moraju biti ispunjeni kako bi obrada ličnih podataka bila zakonita. Prema ovom članu, obrada ličnih podataka može se vršiti samo ako postoji pravni osnov predviđen zakonom, ili ako je prethodno dobijena izričita saglasnost od strane lica čiji se podaci obrađuju. Ovaj pravni osnov mora biti jasno definisan, odnosno mora se odnositi na specifične situacije i okolnosti koje su zakonom predviđene kao opravdanje za obradu podataka.

Kada je obrada zasnovana na saglasnosti lica, ta saglasnost mora biti slobodno data, bazirana na jasnim informacijama i nedvosmislena, što znači da osoba mora biti potpuno upoznata sa svrhom obrade, obimom podataka koji će biti obrađivani, kao i svim mogućim posljedicama obrade tih podataka. Takođe, saglasnost mora biti dokumentovana, čime se obezbjeđuje da je obrada podataka izvršena u skladu sa zakonskim zahtjevima.

Jedan od ključnih aspekata Zakona o zaštiti podataka o ličnosti jeste i to da se saglasnost lica može opozvati u bilo kojem trenutku, bez ikakvih negativnih posljedica po lice koje je povuklo svoju saglasnost. Ova mogućnost opoziva saglasnosti jasno stavlja do znanja da lice ima pravo da u svakom trenutku kontroliše obradive podatke koji se odnose na njega, čime se dodatno štiti njegova privatnost. Opoziv saglasnosti mora biti jednostavan i izvršan, a od trenutka opoziva dalja obrada podataka na osnovu te saglasnosti nije dozvoljeno, osim ako postoji neki drugi zakonski osnov za obradu podataka.

Pored saglasnosti, član 10 ZZPL-a predviđa i druge pravne osnove za obradu ličnih podataka, kao što su ispunjenje ugovornih obaveza, poštovanje zakonskih obaveza koje se odnose na rukovaoca, zaštita životnih interesa pojedinca ili obavljanje zadatka u javnom interesu ili u okviru izvršavanja javnih ovlašćenja. Svaka obrada ličnih podataka mora biti bazirana na jednom od ovih zakonskih osnova, a sve aktivnosti obrade podataka moraju biti u skladu sa načelima proporcionalnosti, neophodnosti i zakonitosti.

Važeći član 26 Zakona o sprečavanju korupcije ("Službeni list Crne Gore", br. 054/24 od 11.06.2024) propisuje koji se lični podaci prijavljuju u Izvještaju i način njihove provjere od strane Agencije za sprječavanje korupcije:

1) lične podatke javnog funkcionera, članova zajedničkog domaćinstva iz člana 25 stav 1 ovog zakona, kao i povezanih lica sa javnim funkcionerom, i to: ime i prezime, jedinstveni matični broj, prebivalište, odnosno boravište i adresa stanovanja, nivo kvalifikacije obrazovanja i zvanje, a za javnog funkcionera i ime oca, ime majke i rođeno prezime majke;

2) podatke u vezi javne funkcije koju vrši;

3) podatke o imovini i prihodima javnog funkcionera i članova zajedničkog domaćinstva iz člana 25 stav 1 ovog zakona, a naročito o:

- pravu svojine na nepokretnim stvarima i pravu zakupa na nepokretnim stvarima u trajanju dužem od jedne godine, u zemlji i inostranstvu;

- pravu svojine na pokretnim stvarima čija vrijednost prelazi 10.000 eura ili za koje je propisana obaveza registracije kod nadležnih organa (motorna vozila, plovni objekti, vazduhoplovi, oružje i sl.);

- pravu svojine na nepokretnim i pokretnim stvarima privrednog društva, ustanove ili drugog pravnog lica čiji je vlasnik, odnosno osnivač javni funkcioner;

- bilo kojem pravu čija vrijednost prelazi iznos od 10.000 eura;

- depozitima u kreditnim institucijama i drugim finansijskim institucijama, u zemlji i inostranstvu;

- akcijama i udjelima u pravnom licu i drugim hartijama od vrijednosti;

- gotovom novcu u iznosu od preko 10.000 eura;

- pravima po osnovu autorskih, patentnih i sličnih prava, intelektualne i industrijske svojine;

- dugovima (glavnica, kamata i rok otplate) i potraživanjima;

- izvoru i visini prihoda od obavljanja naučne, nastavne, kulturne, umjetničke i sportske djelatnosti;

- članstvu u organima upravljanja i nadzornim organima privrednih društava ili pravnih lica koja su u državnom vlasništvu, javnih ustanova ili drugih pravnih lica sa učešćem kapitala čiji je vlasnik država, odnosno opština, kao i naučnih, nastavnih, kulturnih, umjetničkih, humanitarnih, sportskih ili sličnih udruženja.

Radi provjere podataka iz Izvještaja, Agencija može imati pristup podacima na računima javnog funkcionera i članova zajedničkog domaćinstva iz člana 25 stav 1 ovog zakona kod kreditnih institucija i drugih finansijskih institucija, u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija.

Podatke iz stava 1 ovog člana javni funkcioner unosi u obrazac Izvještaja.

Obrazac Izvještaja utvrđuje Agencija i objavljuje na svojoj internet stranici.

Bliži način pristupa podacima na računima javnog funkcionera i članova zajedničkog domaćinstva iz člana 25 stav 1 ovog zakona kod kreditnih institucija i drugih finansijskih institucija propisuje "Ministarstvo".

Članom 11 Nacrta zakona o izmjenama dopunama propisano je da se u članu 26 Zakona o sprečavanju korupcije („Službeni list CG", br. 54/24), poslije stava 2 dodaju sedam novih stavova koji glase:

„Podaci u smislu ovog člana predstavljaju podatke koji se odnose na prilive/prihode javnih funkcionera i članova zajedničkog domaćinstva, kao i na njihove štedne račune koji su predmet obrade Agencije.

Pravo uvida ima odgovorno lice - direktor Agencije, ovlašćeni službenik Agencije koji vodi postupak u konkretnom predmetu, kao i ovlašćeni službenik koji prema opisu posla vrši obradu ličnih podataka javnih funkcionera.

Podaci se mogu koristiti samo u svrhu provjere podataka prijavljenih u izvještaju i u druge svrhe se ne može koristiti.

Agencija vodi evidencije o ličnim podacima koji su joj dati na korišćenje, prema namjeni za koju su dati i pravnom osnovu za njihovo korišćenje.

Podaci se mogu čuvati u elektronskoj formi u bazi podataka Agencije u zaštićenom serveru.

Pristup podacima u elektronskoj formi, imaju samo ovlašćena lica uz korišćenje posebne zaštićene šifre za pristup tim podacima.

Podaci iz stava 3 ovog člana čuvaju se u roku od pet godina, a elektronski podaci o tome deset godina od izvršavanja platne transakcije, odnosno od promjene na računu za plaćanje korisnika platnih usluga, u skladu sa zakonom kojim se uređuje platni promet."

Zakon o zaštiti podataka o ličnosti se ne može tumačiti samostalno, već se isti dovodi u vezu sa drugim zakonima koji sadrže pravni osnov za obradu podataka. To znači da obrada podataka o ličnosti mora biti u skladu sa zakonskim osnovama koje su propisane u drugim zakonima. Prilikom kreiranja novog zakonskog osnova obrade, potrebno je da se propišu specifične situacije kada je obrada podataka dozvoljena, kao što je saglasnost lica čiji se podaci obrađuju, ili kada je to potrebno za izvršenje zakonskih obaveza. Dakle, Zakon o zaštiti podataka o ličnosti treba da se tumači zajedno sa zakonima koji preciziraju kada je obrada podataka dopuštena, a ista mora biti u skladu sa osnovnim principima predviđenim opštim pravilima međunarodnog prava koji su sastavni dio našeg pravnog poretka.

S tim u vezi, zakonski korisnici, koji imaju pravo na obradu ličnih podataka mogu pristupiti ličnim podacima samo ako je to neophodno za obavljanje njihovih službenih dužnosti i ako je takva obrada u skladu sa zakonom. Svaka obrada ličnih podataka mora biti srazmjerna svrsi i ne smije narušavati prava i slobode lica na koje se podaci odnose. Obrada se vrši uz poštovanje principa minimalne obrade, a ista mora biti ograničena na ono što je neophodno za postizanje svrhe obrade, a što u konkretnom znači pristup samo i isključivo prilikom na računima javnog funkcionera i članova zajedničkog domaćinstva, za svrhu kontrole tačnosti i potpunosti prijavljenih podataka u Izvještaju.

Nacrtom zakona o izmjenama i dopunama se članu 26 Zakona o sprečavanju korupcije dodaju sedam novih stavova kojima se bliže precizira način obrade podataka, vezano za pristup podacima, odnosno provjere podataka iz Izvještaja, ali se u konkretnom time ne stvara zakonski osnov. Naime, važeći član 26 stav 2 Zakona propisuje da: "Agencija može imati pristup podacima na računima javnog funkcionera i članova zajedničkog domaćinstva iz člana 25 stav 1 Zakona o sprečavanju korupcije kod kreditnih institucija i drugih finansijskih institucija, u skladu sa zakonom kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija. To podrazumijeva da se obrada podataka i korisnik, odnosno pristup podacima iz bankovnih računa, mora propisati ili biti u skladu sa članom 204 Zakona o kreditnim institucijama ("Službeni list Crne Gore", br. 072/19 od 26.12.2019, 082/20 od 06.08.2020, 008/21 od 26.01.2021).

Članom 204 Zakona o kreditnim institucijama je propisano sljedeće:

"(1) Članovi organa kreditne institucije, akcionari kreditne institucije, zaposleni u kreditnoj instituciji, spoljni revizori i druga lica koja zbog prirode poslova koje obavljaju sa kreditnom institucijom ili za kreditnu instituciju imaju pristup povjerljivim podacima, dužni su da čuvaju podatke i informacije koji predstavljaju bankarsku tajnu i ne smiju ih učiniti dostupnim trećim licima, iskoristiti protiv interesa kreditne institucije i njenih klijenata, ili omogućiti trećim licima da ih iskoriste.

(2) Obaveza čuvanja bankarske tajne postoji za lica iz stava 1 ovog člana i nakon prestanka njihovog rada u kreditnoj instituciji, odnosno nakon prestanka svojstva akcionara ili članstva u organima kreditne institucije, kao i nakon prestanka ugovornog odnosa o obavljanju poslova za kreditnu instituciju.

(3) Izuzetno od stava 1 ovog člana:

1) svi podaci i informacije koji predstavljaju bankarsku tajnu mogu se učiniti dostupnim:

- Centralnoj banci;
- nadležnom sudu;
- drugim licima, a na osnovu izričite pisane saglasnosti klijenta;

2) nadležnom državnom tužiocu i organu uprave nadležnom za poslove policije mogu se učiniti dostupnim podaci za potrebe gonjenja učinilaca krivičnih djela;

3) organu nadležnom za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma mogu se učiniti dostupnim podaci u skladu sa zakonom kojim se reguliše sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma;

4) notarima se mogu učiniti dostupni podaci za potrebe vođenja ostavinskog postupka;

5) javnim izvršiteljima, stečajnom upravniku i likvidatoru mogu se učiniti dostupnim podaci potrebni za izvršavanje ovlašćenja u skladu sa zakonom;

6) Fondu za zaštitu depozita mogu se učiniti dostupni podaci u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita depozita;

7) poreskom organu mogu se učiniti dostupnim podaci za potrebe postupka utvrđivanja, naplate i kontrole poreza, kao i za razmjenu informacija sa drugim državama u skladu sa međunarodnim ugovorima i propisima Evropske unije;

8) podatak o broju računa pravnog lica i fizičkog lica koje obavlja registrovanu djelatnost može se učiniti dostupnim povjeriocu klijenta kreditne institucije koji kreditnoj instituciji prezentira izvršnu sudsku odluku ili drugu izvršnu ispravu utvrđenu zakonom;

9) podaci o bonitetu i kreditnom zaduženju klijenta kod te kreditne institucije mogu se učiniti dostupnim drugoj kreditnoj instituciji ili članu grupe kreditnih institucija za svrhe upravljanja rizicima;

10) centrima za socijalni rad mogu se učiniti dostupnim podaci za potrebe preduzimanja mjera iz njihove nadležnosti radi zaštite prava maloljetne djece i lica pod starateljstvom;

11) podaci o kreditnom zaduženju klijenta kod te kreditne institucije i urednosti u vraćanju odobrenog kredita mogu se učiniti dostupnim licima koja po osnovu tog kreditnog zaduženja imaju potencijalnu obavezu prema kreditnoj instituciji, kao sudužnici, žiranti, garanti i slično;

12) kreditnoj instituciji preko koje se obavljaju međunarodne platne transakcije (korespondentskoj banci) mogu se učiniti dostupnim podaci o klijentu potrebni za izvršavanje obaveze identifikacije i provjere klijenta u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma;

13) licima koja obavljaju poslove faktoringa ili otkupa potraživanja mogu se učiniti dostupnim podaci o potraživanju kreditne institucije koja su predmet prodaje;

14) društvima za osiguranje mogu se učiniti dostupnim podaci koji su neophodni u postupku osiguranja potraživanja kreditne institucije;

15) licu koje namjerava da stekne kvalifikovano učešće u toj kreditnoj instituciji, licu kojoj se pripaja ili sa kojom se spaja kreditna institucija, pravnom licu koje namjerava preuzeti kreditnu instituciju, kao i revizorima i drugim stručnim, pravnim ili fizičkim licima ovlaštenim od potencijalnog sticaoca kvalifikovanog učešća mogu se, uz saglasnost upravnog odbora kreditne institucije, učiniti dostupnim podaci potrebni za sprovođenje procjene kreditne institucije;

16) pružaocima usluge eksternalizacije mogu se učiniti dostupnim podaci potrebni za izvršavanje usluge eksternalizacije;

17) licu koje je pogrešno uplatilo novčana sredstva na račun klijenta kreditne institucije, mogu se učiniti dostupnim podaci koji su potrebni za pokretanje sudskog postupka radi povraćaja pogrešno uplaćenih novčanih sredstava;

18) drugim licima mogu se učiniti dostupni podaci u skladu sa zakonom.

(4) Odavanjem bankarske tajne ne smatra se odavanje podataka u agregatnoj formi iz kojih nije moguće utvrditi lične ili poslovne podatke o klijentu, kao i davanje podataka iz javnih registara.

(5) Kreditna institucija je dužna da obezbijedi da pisana saglasnost klijenta iz stava 3 tačka 1 alineja 3 ovog člana bude data kao poseban dokument.

(6) Kada se razmjena podataka koji predstavljaju bankarsku tajnu vrši na osnovu pisane saglasnosti klijenta iz stava 3 tačka 1 alineja 3 ovog člana, kreditna institucija je dužna da:

1) obezbijedi da su podaci koji se dostavljaju tačni, potpuni i ažurni;

2) klijentu omogući uvid u njegove podatke koje kreditna institucija dostavlja, i

3) obezbijedi da se na taj način ne razmjenjuju podaci u obimu većem od potrebnog za namjene za koje se podaci razmjenjuju”.

Predmetni član Zakona o kreditnim institucijama taksativno propisuje sve korisnike ličnih podataka, odnosno definiše ko ima svojstvo zakonskog korisnika za pristup povjerljivim bankarskim podacima klijenta, te je jasno da u konkretnom ne postoji precizna odredba koja prepoznaje Agenciju za sprečavanje korupcije kao zakonskog korisnika, u smislu člana 17 ZZPL-a.

Pažljivom analizom relevantnih zakonskih propisa koji regulišu obradu podataka u kontekstu sprečavanja korupcije, u dijelu postupka provjere podataka iz izvještaja javnih funkcionera u oblasti prevencije korupcije, uključujući odredbu člana 26 stav 2 Zakona o sprečavanju korupcije, kao i izmjene i dopune koje se odnose na isti član bez izmjene člana 204 Zakona o kreditnim institucijama, može se zaključiti da iste ne obezbjeđuju pravni osnov za obradu ličnih podataka u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti. Naime, propisi koji uređuju ovu oblast ne prepoznaju Agenciju za sprečavanje korupcije kao zakonskog korisnika podataka u smislu člana 17 Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

Uprkos činjenici da Zakon o sprečavanju korupcije propisuje obavezu dostavljanja izvještaja i informacija od strane javnih funkcionera, iako su ove informacije od ključne važnosti za transparentnost i prevenciju korupcije, Zakon o zaštiti podataka o ličnosti jasno definiše pravila obrade ličnih podataka koja se zasnivaju, prije svega, na zakonitosti obrade podataka. Prema ovom zakonu, obrada ličnih podataka može se vršiti isključivo u slučajevima kada postoji konkretan zakonski osnov, a Agencija za sprečavanje korupcije nije prepoznata kao zakonski korisnik podataka prema važećim ili predloženim zakonskim normama.

Samim tim, svaka radnja obrade ličnih podataka koju bi sprovela Agencija za sprečavanje korupcije, bilo da se radi o provjeri tačnosti informacija ili obradi podataka iz izvještaja javnih funkcionera, bila bi u suprotnosti sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti, jer bi predstavljala neovlašćeno postupanje u pogledu zaštite privatnosti pojedinaca. Stoga, kako bi se omogućila zakonita obrada podataka, potrebno je izvršiti izmjene u pravnom okviru, tj. u članu 204 Zakona o kreditnim institucijama koji bi jasno regulisao ulogu Agencije za sprečavanje korupcije u procesu obrade ličnih podataka.

Zakon o zaštiti podataka o ličnosti se tumači u korelaciji sa drugim zakonima koji u sebi sadrže odredbe u kojima je propisan pravni osnov obrade podataka, odnosno zakonitost obrade, a koja je u skladu sa opštim principima predviđenim u zakonu. Navedeno podrazumijeva da se upućujuća odredba iz člana 26 stav 2 Zakona o sprečavanju korupcije bazira na konkretnom pozitivno pravnom propisu, odnosno na odredbi koja već postoji u pravnom prometu, što u konkretnom nije slučaj.

Savjet Agencije razmatrajući predmetni Zahtjev za davanje mišljenja, kao i dokumentaciju koja je sastavni dio Zahtjeva, da se prilikom kreiranja novog zakonskog osnova za pristup povjerljivim bankarskim podacima, odnosno prilikom na računima javnog funkcionera i članova zajedničkog domaćinstva, za svrhu kontrole tačnosti i potpunosti prijavljenih podataka u Izvještaju isti mora precizirati u samom Zakonu o kreditnim institucijama kako bi Agencija za sprečavanje korupcije bila prepoznata kao zakonski korisnik u smislu člana 17 ZZPL-a.

Savjet ističe da se Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprečavanju korupcije mora dopuniti novim stavom koji se odnosi na način pristupa podacima uz poštovanje člana 24 ZZPL-a. Dakle, članom 24 ZZPL-a, propisane su mjere zaštite ličnih podataka radi sprječavanja uništenja, nedopuštenog pristupa, promjene, gubitka, objavljivanja, kao i od zloupotrebe. Rukovalac zbirke ličnih podataka i obrađivač ličnih podataka obavezni su da objezbijede tehničke, kadrovske i organizacione mjere zaštite. Ako se obrada ličnih podataka vrši elektronskim putem, rukovalac zbirke obavezan je da obezbijedi da se u informacionom sistemu automatski evidentiraju korisnici ličnih podataka, podaci koji su obrađivani, pravni osnov za korištenje podataka, broj predmeta, vrijeme odjave i prijave sa sistema. Rukovalac je obavezan da odredi koji zaposleni i kojim ličnim podacima imaju pristup, kao i kategorije podataka koji se mogu dati na korištenje i pod kojim uslovima, kao i da vodi evidenciju o korisnicima ličnih podataka.

Cijeneći naprijed navedeno, Savjet Agencije je mišljenja istaknutog u dispozitivu.

SAVJET AGENCIJE

Predsjednik, mr. Željko Rutović

Dostavljeno:

- Podnosiocu zahtjeva
- Odsjeku za predmete i prigovore
- www.azlp.me
- a/a